

Forn de calç de Tornamira

Oristà

Ubicació

Comarca: Lluçanès
Lloc/Adreça: Sector central del terme municipal
Emplaçament A 1400 metres per pista forestal de la carretera BV-4404, punt quilomètric 2'050

Coordenades:

Latitud: 41.95043
Longitud: 2.06248
UTM Est (X): 422296
UTM Nord (Y): 4644698

Classificació

Número de fitxa 08151 - 182
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Contemporani
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Té un important esvoranc al cantó sud.
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 012A00002
Fitxes associades:
[Castell de Tornamira](#)
Autoria de la fitxa Jordi Compte i Marta Homs
Data de registre de la fitxa: ds., 19/05/2007 - 02:00

Descripció

El forn de calç de Tornamira està situat al nord-est del castell de Tornamira en un marge d'un camp, prop del meandre de la riera Gavarresa que envolta Puigciutat.

Del forn de calç se'n conserva una estructura cilíndrica d'uns 2'5 metres de diàmetre i està format per unes primes parets de terra cuita amb un tipus d'arrebossat interior produït, possiblement, per les coccions que havia fet el forn. L'interior es troba ple de terra i vegetació. La part sud té un tros enrunat de manera que el mur assoleix uns 2 metres d'altura, menys que a la resta de l'estructura.

Història

Antigament, cada masia amb una certa entitat comptava amb un forn de calç dins les seves terres. La funció dels forns de calç era coure les pedres calcàries sedimentàries, riques en carbonat de calci, per obtenir calç. El procés de transformació de la pedra en calç es feia per combustió, en un forn de forma rodona a dins la terra o a la roca. Es necessitaven temperatures de 800°C perquè el carbonat càlcic s'alliberés de l'anhídrid carbònic i passés a òxid de calci. La calç obtinguda tenia moltes aplicacions: servia per emblanquinar, desinfectar, per ensulfatar les plantes contra les plagues i per a la construcció.

Però per aconseguir aquest procés es necessitava una preparació llarga i feixuga. Aquestes tasques duraven al voltant d'uns tres mesos i començaven entre el gener i el febrer, quan les feines agrícoles eren més escadusseres. Primer de tot, es necessitava combustible, que s'obtenia desbrossant el bosc. Aquesta llenya s'apilava en feixes anomenades fogots, d'un pes aproximat de 30 quilos. Per fer-nos-en una idea, per a un forn de 800 quintars de pedra (1 quintar = 40 quilos) feien falta uns 2.000 fogots.

El següent pas era la pesada feina d'arrencar la pedra idònia amb pics, malls i parpalines. Després es transportava la pedra i els fogots amb els carros fins al lloc on era situat el forn. Aquest s'omplia posant de forma circular les pedres depenent de la seva mida: a baix les més grosses i a dalt del "curull" les més petites. A la part inferior es deixava una finestra o "boca" per introduir-hi la llenya amb una mena de forca anomenada gavell.

Quan començava l'encesa, ja no es podia parar fins que el mestre calcinaire deia que la pedra era ben cuita. Un forn de la capacitat abans esmentada trigava de vuit a deu dies i quan els entesos deien que ja era al seu punt sellaven la boca del forn i la part superior o "curull" amb pedres i fang durant quatre o cinc dies més. Passat aquest temps ja era a punt per desenforar i transportar la calç en carros a la seva destinació per al seu ús.

Bibliografia

www.lafura.cat/suplements/arxius/arxius.htm

